

CUPRINS

Introducere

Sunt un copil unic... cu șapte frați și surori	5
1. Începutul poveștii: sosirea celui de-al doilea	14
Uite ce mi-au făcut!	17
A deveni mare.....	19
Ea voia un frate, el dorea o soră mică	22
Izgonirea intrusului	24
Intervalul de vârstă ideal	29
Elogiul geloziei	30
2. Mezinul și fratele mai mare: fiecare cu avantajul său.....	34
Cine pierde, cine câștigă?	34
Țintuit între un „mare” și un „mic”	36
Un fost copil unic	39
Un adult referent și confident	45
„Marcaj la chiloți”	45
Cel mare și cel mic: fiecare cu personalitatea sa	49
O competiție corectă.....	51
Iubire de sine pentru a-i putea iubi pe ceilalți	53
3. Frate și soră: rivalitate de gen	54
O imagine prea ideală.....	57
Legea genului	57
Parteneri perfecți	60
Școala, un agent de separare	62
Visul de a fi copil unic.....	63
Adolescenți complici.....	64
O intimitate cu riscuri.....	65
Părinți adesea orbi	67
O dragoste prea puternică.....	69

4. Jocul preferințelor: dragostea nedivizată	74
Cel mai frumos copil	74
Afinități reale sau imaginare	77
Greutatea trecutului	81
Proiecte nereușite	87
A administra bine preferințele	89
Paria	91
Moștenire și afecțiune	93
5. Adolescentul și frații	95
Mezinul are toate defectele	95
Părinți și mediatori	97
Sindicatul adolescenților	97
Un privilegiat: ultimul venit	98
Mai bun decât toți	100
Când suferă adolescentul, suferă toți frații	103
Frica de contagiune	106
Din ce în ce mai independent	108
6. Gemenii, o relație extremă	110
O rivalitate insuportabilă	113
Asemănări și diferențe	114
Separarea inseparabilului	116
Efectul oglindă	120
Cultivarea particularităților	121
Când diferența se impune	122
Dominant, dominat	123
A trăi separațiile	125
Copiii numiți „multipli”	127
Povești extraordinare	129
7. Frați și surori de adopție	131
Frați și surori ca oricare alții	133
Totul se rezoacă la adolescență	134
Frate mai mare grație științei	137
Păstrarea „frăției de sânge”	139

8. A avea un frate handicapat	143
Handicapul marchează diferențele	143
Bolile ereditare	149
Transplantul de organe între frați și surori	152
Decesul copilului bolnav	155
9. Frățiile reconstruite	158
Vinovatul este printre noi	161
Alegerea terenului propriu și a părintelui propriu	164
Integrarea unei familii noi	168
Frățiile cu semi-frați și semi-surori	172
10. Ce este frăția?	183
Frați și surori de sânge	185
Fiecărui părinte său	187
Forța amintirilor	188
Unirea diferențelor	191
Găsirea locului în familie și în societate	192
Recunoașterea celuilalt	194
Supunerea față de regulile grupului	196
Legătura frățească și proba timpului	197
Relațiile între frați la vârsta adultă	199
Bibliografie	205

De același autor:

Nu ești vinovat pentru copilul tău,

Editura Sigma, 2001

ase fantezme. Astfel, din momentul în care o viitoare mamă știe că așteaptă o fată, ea speră – sau se teme – că îi va semăna surorii sale. Viitorul tată, dacă este copil unic, își imaginează, la anunțul paternității sale, deliciul de a avea un frate sau o soră, el care nu a avut niciodată parte de această experiență. El proiectează asupra copilului care se va naște toate poveștile pe care le-a atribuit fratelui imaginar sau surorii imaginare care i-au populat copilăria. Se simte deopotrivă tatăl și fratele viitorului său copil.

Unele amintiri sunt perturbatoare, precum moartea unui frate, handicapul unei surori sau separarea părinților, trăite în moduri diferite de copiii de atunci. Alte circumstanțe apasă foarte greu asupra deciziei de a programa un al doilea copil. Este el menit să înlocuiască un bebeluș care nu a supraviețuit? Trebuie el să șteargă amintirea unei întreruperi voluntare de sarcină? Vine ca să repare rana nașterii unui copil handicapat? Nu a fost oare conceput în speranța că va consolida un cuplu care se dislocă? Și, în momentul separării, nu riscă să devină cauza și miza rupturii?

Dacă primul copil, chiar de la naștere, este încărcat cu un bagaj familial, cel de-al doilea își poartă și el propriul său bagaj, cu un conținut total diferit.

Uite ce mi-au făcut!

În prezent, „neplăcerile” copilului mai mare încep tot mai devreme. Când nu existau ecografia și educația sexuală, erau doar semne infime care să-l facă să bănuiască că se petrece ceva în sânul familiei. Remarca, de exemplu, că mama avea greață dimineața, că tatăl era mai prezent și mai prevenitor, amândoi doreau să schimbe poziția mobilelor în casă... Acum, așezat pe canapeaua din salon, între tati și mami, copilul descoperă, sau mai degrabă ghicește, într-o fotografie, umbra celui sau a celei care va bulversa viața lor în trei. La micul dejun, mama se lansează în povestiri rocambolești despre niște mici semințe... Pe scurt, totul este deja hotărât: este o fată, este un băiat, va fi aici în câteva luni! Copilul devine „primul născut” fără ca părinții să-i lase timpul să viseze la așa ceva...

părăsească mama. Cred că la această vârstă un mare număr de copii nu au trecut încă de etapa psihică numită de „individuație-separație”. Această evoluție este indispensabilă pentru a le permite să suporte absența mamei grație gândirii. Reprezentarea mentală a unei persoane absente se dobândește încetul cu încetul, de la lună la lună, mai mult sau mai puțin rapid de la un copil la altul. Pentru a fi capabil să depășească angoasa abandonului, copilul trebuie să-și poată imagina că mama sa se află undeva, ocupându-se de activitățile ei. Însă el trebuie să fie total convins că ea se va întoarce la „ora mamelor”. Ori această certitudine este tulburată de ideea că ea este absentă pentru că se ocupă de un alt copil. Nu este asta proba izbitoare că dragostea pentru el este mai puțin puternică decât înainte? De altfel, nu și-a întrerupt ea serviciul ca să-l poată dezmiarda mai bine pe bebeluș? Cum ar putea să știe un copil, la această vârstă, că mamele au concedii de maternitate și că mama sa a beneficiat de așa ceva și la nașterea sa? Cred că nu trebuie să ezităm să-i explicăm acest lucru!

Acasă, în viața de zi cu zi, se confirmă teama de a fi mai puțin iubit. Primul născut trebuie să suporte felul în care fiecare se extaziază la plânsetele, la surâsurile și chiar la scaunele bebelușului. Cum să înțeleagă o asemenea atitudine când el face atâtea eforturi pentru a face la oliță? Mai mult, de ce bebelușul are voie să plângă în toiu noapții în vreme ce el, căruia îi este atât de frică de întuneric, trebuie să amintească în fiecare seară că are nevoie de o veioză ca să adoarmă? De altfel, i se pare că alintările și basmele de la culcare sunt mai scurte și făcute cu mai puțină convingere de când „celălalt” este aici. A deveni copilul mai mare la 3 ani este dur, foarte dur!

Aș insista asupra faptului că tații sunt solicitați în această perioadă să joace „rolul vieții lor”. Cu atât mai mult dacă au avut dificultăți în a-și îndeplini rolul de tată cu ocazia primului copil, ei au acum o a doua șansă. Bine ar fi să lase noul bebe în seama mamei pentru a se juca cu copilul mai mare. Bineînțeles, ca niște părinți buni, vor accepta să-și schimbe rolurile din când în când! Părinții trebuie să înțeleagă că odraslele lor profită mai mult de afecțiunea lor separat.

Ea voia un frate, el dorea o soră mică